

BEA VOL SABER

Bea vol saber és el primer documental etnogràfic d'una investigació encara en curs sobre les religions afroamericanes a Puerto Rico. La pel·lícula es va rodar entre el 2009 i el 2010 i es va muntar a Barcelona el setembre del 2010. L'idea d'endegar aquest projecte va iniciar-se el 2008, quan vaig anar per primer cop a Puerto Rico per presentar-hi la pel·lícula *Rostres d'una divinitat veneçolana*. Jo, en aquell moment, no sabia gairebé res sobre aquesta illa. La sorpresa va ser trobar-me amb un país amb una intensa i complexa riquesa religiosa i cultural, poc explorada des de l'antropologia i, encara menys, des de l'antropologia visual (amb l'excepció del Dr. Carlo Cubero, director del festival de cinema etnogràfic de Puerto Rico, i a qui vull expressar el meu agraïment). Vaig aprofitar els dies del festival per fer una primera recerca etnogràfica a la ciutat de San Juan i allà vaig adonar-me de la frenètica activitat religiosa de l'illa. *Santería, palerismo, palo, vodu...* totes les religions afroamericanes hi tenien cabuda. Fins i tot el culte a María Lionza, objecte de la meva tesi doctoral, havia arrelat a l'illa. El que resultava interessant, a més a més, és que aquestes religions havien estat resignificades a partir de la situació política i cultural de l'illa, marcada per la dependència política i econòmica envers els Estats Units i pel creixent moviment independentista, molt viu sobretot entre la gent jove.

Vaig decidir doncs explorar els cultes afroamericans a Puerto Rico però, a diferència, de projectes anteriors, vaig decidir emprar una altra estratègia filmica, més pròxima al cinema observacional de l'escola anglosaxona. Enlloc d'evocar les continuïtats i les discontinuïtats simbòliques entre diferents expressions culturals a través del muntatge (com havia fet amb el film sobre María Lionza), vaig optar per centrar-me amb un personatge i seguir de prop la seva vida, de manera més íntima i directa. Aquesta decisió formal té una base teòrica, i s'explica per **la meva voluntat de mostrar el rol d'aquestes religions en el dia a dia de les persones, en la presa de decisions que constitueixen la quotidianitat, és a dir, d'insidir en l'aspecte més pragmàtic i concret de la religiositat**. La persona escollida va ser la Bea, una jove estudiant universitària amb qui de seguida vaig establir un llaç de confiança. En la pel·lícula veiem la Bea en diverses consultes espirituals. Ella és també l'objecte d'un ritual de purificació on intervenen gran part dels elements simbòlics que contitueixen l'univers afroamericà: l'aigua, el rom, els fruits, la referència a l'Àfrica, el foc, la mel... A fi de contextualitzar la vida de la Bea dins d'un marc social més ampli, vaig incorporar personatges secundaris que feien referència a la situació política de Puerto Rico, tot evocant també la multiplicitat d'influències que ha rebut l'illa, situada just al mig del mar Carib, a prop de Cuba i de la República Dominicana. Finalment, i a diferència del llargmetratge anterior, vaig declinar l'introducció d'una veu en off explicativa al final de la pel·lícula, deixant un final més obert i suggerent, en coherència amb una investigació encara en curs.